

DECIZIE

cu privire la constatarea funcționalității Inspecției procurorilor, reluarea procedurilor disciplinare și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară

6 septembrie 2024

municipiul Chișinău

Inspectorul-șef al Inspecției procurorilor, Mircea Roșioru, realizând exercițiul de constatare a funcționalității Inspecției procurorilor, reluarea procedurilor disciplinare și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară, –

CONSTAT :

Din perspectiva exigențelor normative se notează că, prin Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor), a fost modificată, *inter alia*, Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură fiind vizate inclusiv subiecte cu privire la înființarea Inspecției procurorilor în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, suspendarea procedurilor disciplinare aflate în derulare în cadrul ex-Inspecției procurorilor și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară.

Publicată în Monitorul Oficial nr. 291-295 din 04 august 2023, în partea funcționalității noii Inspecții a procurorilor, suspendarea procedurilor disciplinare aflate în derulare în cadrul ex-Inspecției procurorilor și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară, Legea nr. 200/2023 a intrat în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării, adică la data de **4 noiembrie 2023**.

În revistă, s-a constatat că în temeiul Art. VI alin. (11) al Legii nr. 200/2023, la data de **2 octombrie 2023** Procuratura Generală a încheiat procedura de lichidare a funcțiilor publice cu statut special de inspector din cadrul Inspecției procurorilor. La finalizarea acestui exercițiu (n.a. – 2 octombrie 2023), Procuratura Generală a expediat Consiliului Superior al Procurorilor, pentru preluare conform competenței, 20 de proceduri disciplinare, care erau pe rolul Inspecției procurorilor și, pe care, din varii motive, nu erau adoptate soluții.

În Art. VI alin. (12) al Legii nr. 200/2023 s-a dispus că, procedurile disciplinare aflate în derulare în cadrul Inspecției procurorilor și termenele de tragere la răspundere disciplinară se suspendă la expirarea a 3 luni de la data publicării prezentei legi (n.a. – 4 noiembrie 2023) și **urmează a fi reluate de noua componentă a Inspecției procurorilor**. Această normă, din perspectiva art. 40, art. 47, art. 50 alin. (6) și art. 86 alin. (1) din Legea nr. 3/2016, a afectat următoarele termene, după cum urmează:

- termenul general de prescripție (n.a. - *doi ani*) în care procurorul poate fi tras la răspundere disciplinară;
- termenul special de prescripție (n.a. - *cinci ani*) în care procurorul poate fi tras la răspundere disciplinară;
- termenele relative (n.a. - *6 luni și, corespunzător, 30 de zile*) în care trebuie să se deruleze procedura disciplinară;
- termenele în care trebuie realizată verificarea sesizărilor cu privire la faptele ce pot constitui abatere disciplinară (n.a. - *30 de zile și, corespunzător, 10 zile*);
- termenul relativ în care Colegiul de disciplină și etică urmează să adopte decizia cu privire la cauza disciplinară (n.a. - *2 luni*);
- termenul relativ în care Consiliul Superior al Procurorilor urmează să examineze contestațiile împotriva hotărârilor Colegiului de disciplină și etică (n.a. - *1 lună*).

Punem în evidență că, Legea nr. 200/2023, a stipulat la Art. VI alin. (13) că, *Inspekția procurorilor se consideră funcțională la numirea a cel puțin 4 inspektori.*

Prin Art. X din Legea nr. 226 din 31 iulie 2024 pentru modificarea unor acte normative (aspecte organizatorice privind sistemul judecătoresc și Institutul Național al Justiției), în vigoare de la data de 5 septembrie 2024, s-a abrogat alineatul (13) din Art. VI al Legii nr. 200/2023.

Intrarea în vigoare a normei citate *supra*, atrage după sine constatarea că Inspekția procurorilor (n.a. - *în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor*), în noua componență, așa cum aceasta a fost menționată la Art. VI alin. (12) al Legii nr. 200/2023, devine funcțională. Deopotrivă, constatăm că legiuitorul, prin prevederile Legii nr. 226/2024, a omis să dispună asupra a două aspecte suficient de relevante: data la care procedurile disciplinare aflate în derulare la 02 octombrie 2023 în cadrul ex-Inspekției procurorilor urmează a fi reluate, pe de o parte și, data la care se reiau termenele de tragere la răspundere disciplinară, suspendate la 04 noiembrie 2023, pe de altă parte. Or, efectul suspensiv al procedurilor disciplinare aflate în derulare în cadrul Inspekției procurorilor și al termenelor de tragere la răspundere disciplinară s-a produs prin acțiunea Art. VI alin. (12) al Legii nr. 200/2023.

Sesizăm astfel că, reglementările din Legea nr. 200/2023 și Legea nr. 226/2024, nu asigură criteriile de previzibilitate și claritate pentru destinatarii legii or, participanții în procedurile disciplinare, cât și potențialii participanți, trebuie să cunoască care este data exactă la care Inspekția procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor a devenit funcțională, pe de o parte și, data la care au fost reluate procedurile disciplinare pendinte și termenele de tragere la răspundere disciplinară, suspendate la 4 noiembrie 2023, pe de altă parte.

În jurisprudența constantă a Curții Constituționale¹ s-a reiterat că, exigențele statului de drept presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice. În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Legea trebuie să fie accesibilă pentru persoanele vizate, clară și previzibilă în privința efectelor sale, adică trebuie să fie formulată cu o precizie suficientă pentru a le permite persoanelor vizate – dacă este necesar, cu o consiliere juridică adecvată – să prevadă, în mod rezonabil, consecințele pe care le presupune o anumită acțiune și să-și conformeze conduita. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

Potrivit art. 89¹ alin.(1) din Legea nr. 3/2016, Inspecția procurorilor este un organ din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, care este constituit din 9 inspectori și **dispune de autonomie funcțională**. Din esența prevederilor art. 16 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, rezultă că **autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. Actele normative ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate. Actele normative ale autorităților publice autonome se aprobă prin hotărâre care se semnează de către conducătorul autorității emitente.**

În accepțiunea art. 5 Cod administrativ, *activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative ... normative, [...], prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea, iar potrivit art. 12 Cod administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.*

¹ Hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 5.08.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 422 din Codul de procedură penală (data de la care începe să curgă termenul de declarare a recursului ordinar), § 44-51.

În această ordine de idei, accentuăm că, nici prin Legea nr. 200/2023 și nici printr-un alt act normativ, nu este menționată expres autoritatea care urmează să stabilească cu precizie, în timp, data la care Inspecția procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor va deveni funcțională. În acest sens însă, art. 54 alin. (2) Cod administrativ, stipulează că, *dacă legea nu reglementează competența materială, competentă este autoritatea publică a cărei activitate este cea mai apropiată de natura raporturilor juridice*. Din această optică, având drept fundamentare prevederile Art. VI alin. (12) al Legii nr. 200/2023, potrivit căreia procedurile disciplinare ... și termenele de tragere la răspundere disciplinară suspendate, prin efectul Legii, la data de 4 noiembrie 2023, **urmează a fi reluate de noua componență a Inspecției procurorilor**, Inspecția procurorilor se identifică drept cea mai apropiată autoritate de natura raporturilor juridice disciplinare ale procurorilor, motiv pentru care, își va aroga competența de a preciza data exactă la care Inspecția procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor a devenit funcțională, pe de o parte și, pe cale de consecință, data la care se reiau procedurile disciplinare pendinte, inclusiv, termenele de tragere la răspundere disciplinară (n.a. - *aspecte suficient de relevante atât pentru activitatea Inspecției procurorilor, cât și pentru activitatea organelor de autoadministrare din cadrul Procuraturii, cu competențe în materie disciplinară pentru procurori*).

În conformitate cu prevederile art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, *intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective*, iar potrivit alin.(5), *actele normative pot fi aduse la cunoștință persoanelor și prin publicarea acestora pe paginile web oficiale ale autorităților publice [...]*.

De rând cu cele ante-menționate, constatăm că, prezenta decizie vine să pună în executare prevederile Art. VI alin. (12) din Legea nr. 200/2023 și ale Art. X din Legea nr. 226/2024 și, în egală măsură, să asigure protecția drepturilor și libertăților participanților în procedurile disciplinare inițiate în privința procurorilor². Astfel, dincolo de punerea în evidență a faptului devenirii funcționale a Inspecției procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, constatarea din prezenta decizie, vine să elucideze și să concretizeze cu exactitate care a fost întinderea perioadei pentru care termenele procedurii disciplinare în privința procurorilor au fost suspendate și,

² Procedurilor disciplinare în privința procurorilor le sunt aplicabile garanțiile prevăzute de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în aspect civil.

corespunzător, care este perioada pentru care se prelungesc termenele instituite la art. 40, art. 47, art. 50 alin. (6) și art. 86 alin.(1) din Legea nr. 3/2016.

Generalizând cele expuse, în temeiul prevederilor art. 89¹ alin. (10) lit. h) din Legea nr.3/2016 raportat la pct. 17 lit. a) și n) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspecției procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-232/2024 din 07.08.2024, Art.VI alin. (12) din Legea nr. 200/2023, Art. X din Legea nr. 226/2024, art. 16 și art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, art. 5, art. 12, art. 54 alin. (2), art. 191 alin. (2) din Codul administrativ, –

DECID :

1. A constata funcționalitatea Inspecției procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, începând cu data de **9 septembrie 2024**.

2. A relua la data de **9 septembrie 2024**:

- procedurile disciplinare înregistrate pe rolul ex-Inspecției procurorilor a Procuraturii Generale și transmise la data de 2 octombrie 2023, Consiliului Superior al Procurorilor.
- procedurile disciplinare înregistrate la Consiliul Superior al Procurorilor după data de 2 octombrie 2023 și care au fost suspendate la data de 4 noiembrie 2023, prin efectul Legii nr. 200/2023.
- termenele de tragere la răspundere disciplinară, suspendate la data de 4 noiembrie 2023, prin efectul Legii nr. 200/2023.

3. Prezenta decizie intră în vigoare la data publicării pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, rubrica „Noutăți” și în directoriul „Inspecția procurorilor”, sub-directoriul „Competența”.

4. Prezenta decizie poate fi contestată la Curtea de Apel Chișinău de orice persoană vătămată într-un drept al său, în condițiile art. 191 alin. (2) din Codul administrativ.

**Inspector-șef
al Inspecției procurorilor**

Mircea ROȘIORU

N.B. DECIZIA cu privire la constatarea funcționalității Inspecției procurorilor, reluarea procedurilor disciplinare și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară, a fost publicată pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, rubrica „Noutăți” și în directoriul „Inspecția procurorilor”, sub-directoriul „Competența”, la data de **6 septembrie 2024!!!**